

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
Prenumerata metams:
Amerikoje 2.00
Kanadoje ir Lietuvoje \$3.00
Pusė metų:
Amerikoje \$1.25
Kanadoje ir Lietuvoje \$1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E. St., South Boston, Mass.
Telephone No. Boston 2408.

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 95 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 50,000 Lithuanians in New England, and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E. St., South Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

No. 52

So. Boston, Mass. Gruodžio-December 30 d., 1926 m.

Metas XIII

Daro Fašistine Konstitucija

Dr. Grinius, Požela ir kiti teisiami sušaudymui?

KURIEM RUPI LIETUVOS LIKIMAS, VISI PROTESTUOKIME PRIES FAŠISTŲ SMURTA.

Pasirodė laikraščiuose žinios, kad buvęs Prezidentas Dr. K. Grinius, Vidaus reikalų Ministeris Požela ir keliatas kitų yra atiduoti karo teismui ir bus teisiami sušaudyti. Fašistams tokis darbas atlikti tai tik žaistas. Prieš smurtą kun. Krupavičius Seime buvo pareiškęs, kad jie šaudė ir šaudys, o Federantas Ambrozaitis, studentų smurte, lapkričio 21 d. pareiškė, kad ar jis bus pakartas, arba jis kitu iškars. Tad visi protestuokime prieš tokius obalsius ir prisirengimus juos įvykinti. Reikalaukime, kad būtų visi ministrai, kurie per eiles metų yra kalėję caro kalėjimuose už išgavimą Lietuvai laisvės ir šiandienai randasi sukimšti į fašistų kalėjimus tuoj būtų paleisti. Lai tuoj buna atstatyta teisėta konstitucijinė valdžia.

KAUNAS. — Augustinas Voldemaras, kuris sykiu su A. Smetona fašistų smurtu tapo pastatyti Lietuvos valstybės valdžios priešakyje, smurto keliu nuvertus šalies gyventojų konstitucijinėmis teisėmis išrinktą valdžią, pasikaibėdamas su užsienio korespondentais pareiškė, kad jie ketina išrinkti pakeičią Lietuvos valdžią ir uošią darant valdžiai teisę stipriai rasti valdžią Lietuvai.

Voldemaras pasiskundė, kad jis, Smetona, ir jo valdžia laikosi taisyklės, bet būdavo prieš to nepreleisti. Užsienio valdžiai Lietuvai ir nakties laiku, apie 3 val. ryte, smurtu pūmė valdžią ir jausdamas šalies gyventojų nepritarimą, rengiasi valstybės konstituciją padėti į stalčių ir šalies gyventojams diktuoti ne konstitucijinius įstatymais, bet kumštini.

UŽGIRIA BUVUSIOS VALDŽIOS DARBUS

KAUNAS. — Tapęs ministru pirmininku prof. Voldemaras, pareiškė, kad dabartinė vyriausybė laikysis buvusios vyriausybės sudarytos drauginumo sutarties su Rusija. Reikia, fašistų valdžia pripražysta, kad buvusi Slezevičiaus vyriausybė atlikti naudingus Lietuvai darbus, bet ją unversdami šaukė, buk ji Lietuvą par davusi bolševikams.

VOLDEMARAS MANO TAIKIAI SUGYVENTI.

KAUNAS. — Fašistinė valdžios premjeras Voldemaras pareiškė, kad jis dės pastangas, jog tarp Lietuvos ir Lenkijos karas būtų išvengtas ir Vilniaus klausimas išrištas taikos keliu.

LENKIJA RENGIA SI KARAN VARSUVA.

— Lietuvos Lenkijos rubežiai visiškai uždaryti. Niekas per juos nepereidžiama ir jokios komunikacijos nėra. Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių šaukai artinasi į parubežius.

LIETUVOS MINISTERIAI IR PREZIDENTAS TEBĖRA KALĖJIME.

RYGA. — Iš Lietuvos gautama neiškilios žinios ir jos neatšviečia šiandieninę to padėtį. Nors esančios valdžios pranešimai sako, kad buvusi vyriausybė rezignavo, bet tam nesinori tikėti. Jeigu vienas pranešimas sako, kad p. Slezevičiaus kabinetas rezignavo, o kitas sako, kad Slezev. nežinia kur pabėgęs ir apie jį jokių žinių nepaduoda. Jeigu jis pabėgęs, tai kada, kaip ir kur jis padavė rezignaciją? Yra maonma, kad nei jo kabinetas, nei prezidentas Grinius nerezignavo. Greičiausiai, jie visi laikomi kalėjime ir verčiami tam tikromis priemonėmis rezignuoti, o tuo tarpu, kad apraminti gyventojus, tik skelbiama, jog jie rezignavo. Jeigu buvo skelbta, kad jie visi buvo areštuoti, o nebuvo paskelbtų žinių apie jų paliuosavimą, tai savaimi aišku, kad jie visi tebėra kalėjime.

POSEDZIAUJA VIENI FAŠISTAI SU SMETONININKAIS.

Pranešimai iš Kauno sako, kad specialiam seimo posėdyje, kurį atidaryti su brauningu buvo priverstas Seimo pirmininkas Dr. J. Staugaitis ir kuriame prezidentas Dr. K. Grinius rezignavęs, nauju prezidentu tapo išrinktas A. Smetona, tik 38 balsais, kada viso seime randasi 85 delegatai. Matomai, kai kuriems Valstie-

čių Liaudininkų ir Socialdemokratų atstovams esant kalėjime, likusieji posėdyje nedalyvavo.

PROTESTAI VISOJE LIETUVOJE.

Atėję iš Lietuvos laikraščiai praneša, kad visuose Lietuvos kampuose pasireiškė protestai prieš fašistų smurtą, sukeltą lapkričio 21 d. Jeigu jau liaudis kilo prieš fašistinių studentų sauvaias, tai savaimi aišku, kad ji nebus patenkinta ir dabartiniais smurtininkais, nuvertusiais valdžią.

ARESTAI VISOJE LIETUVOJE

RYGA. — Naujoji smurtininkų valdžia išleido šalies gyventojams įsakymą, kad visi ginklai, kokius tik gyventojai lai-

ko savo namų apsaugai būtų atiduoti valdžiai. Taipgi praneša, kad visoje Lietuvoje pradedo areštai. Areštuojama kiekvienas pažangus žmogus, kuris tik pirmiausia yra neprielankiai išsitaręs prieš klebonus arba klerikalus. Visi areštuotieji vadinami bolševikais, kad tuomi fašistai galėtų pateisinti savo smurto žygius. Pranešime sakoma, kad jau apie 400 sukišta į kalėjimus dar tik areštams prasidėjus.

Bolševikų amnestija.

MASKVA. — Rusijos bolševikų valdžia suteikė amnestiją visiems suimtiems kareiviams, kurie buvo kontr-revoliucionieriai ir kariavo prieš bolševikus budami generolų: Millerio, Vrangelio, Petluros, Judeničio, Kolčako, Denikino ir Semeno armijose. Šis įstatymas paliečia visus karininkus ir kareivius, ar jie yra suimti arba slapstosi Rusijoje, tik nepaliečia tų, kurie yra pabėgę į užsienį.

Rezoliucija prieš Lietuvos smurtininkus.

Pasklydus žinioms Amerikoje kad naktį 16 d. gruodžio Lietuvos sostinė, Kaune, fašistai ir klerikalai ginklu padarė perversmą Lietuvoje, vidurnaktį užpuolė Lietuvos žmonių rinktinę valdžią. Prezidentas Dr. Kazys Grinius ir ministrai tapo suimti, Seimo atstovai apsiausti smurtininkų buriais.

KADANGI šitas perversmas dešiniųjų klerikalinių politinių grupių pastangomis padarytas, be aiškių ir svarbių priežasčių, vaduojanties tik partijniais dėsniais, ir

KADANGI šitokiais pasielgimais perversmo vykintojai sumynė Lietuvos konstitucija ir demokratinius principus, smurto jėga pagrobdami valdžią į savo rankas, ir

KADANGI šitokis įvykis, anti-demokratinių Lietuvos grupių žygiai yra be galo pavojingi net Lietuvos nepriklausomybei ir sudaro didelės žalos valstybės viduje ir užsienyje,

TODEL, Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Centro Valdyba, varde visų savo kuopų ir narių, mato reikalingu pareikšti sekantį protestą:

- Griežtai smerkiame perversmo įvykintojus ir jų smurtą, kuriuomi sumindžiojo Lietuvos konstituciją ir demokratiją ir padarė neapskaitliuojamus Lietuvai nuostolius;
- Nepripažystam naujai sudarytą Lietuvos valdžią teisėtą krašto valdymui, kuri sudaryta smurto keliu ir sumindžiojus Lietuvos Konstituciją, ir jos nepripažinsime iki tol, kol nebus atstatyta teisėtai Lietuvos liaudies rinktoji valdžia einanti konstitucijos dėsniais;
- Griežtai reikalaujam, kad perversmo įvykintojai kuogreičiausiai atstatytų teisėtą ir konstitucija paremtą tvarką Lietuvoje, kuri buvo prieš smurto įvykinimą.
- Vienatinę ir teisėtą Lietuvos valdžią, mes laikome Valstybės Prezidentą Dr. Kazį Grinių, Ministerį Pirmininką Mykolą Slezevičių ir jo vadovaujamą ministrų kabinetą.
- Šios rezoliucijos nuorašą pasiunčiam Lietuvos Valstybės Prezidentui Dr. K. Griniui, Ministeriui Pirmininkui M. Slezevičiui, Lietuvos Seimui ir Lietuvos Atstovybei Amerikoje ir skelbiame savo oficialiam organe.

ALTS. CENTRO VALDYBA:

- A. B. Strimaitis, Prezidentas
- K. P. Jurgelionas, Vice-Prezidentas.
- K. J. Paulauskas, Sekretorius
- A. Ivas, Išdininkas

Linkime

SANDARIEČIAMS, "SANDAROS" SKAITYTOJAMS, VISIEMS DRAUGAMS IR RĖMĖJAMS LINKSMŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ 1927 METŲ!

"Sandaros" Redakcijos ir Administ. darbininkai

"Sandara" Išeis Padidinta.

Pranešame Sandariečiams ir "Sandaros" skaitytojams, kad sekančiu "Sandaros" numeriu, t. y. su 1927 metų pradžia "Sandara" išeis padidinta. Laikraštis bus padidintas iki 7 kolumnų puslapis ir statomas stambesnio šrifto raidėmis. Prenumeratos kaina pasiliks ta pati. Padidintame laikraštyje tilps daugiau žinių ir įvairių raštų. Kviečiame visus Sandariečius ir "Sandaros" skaitytojus padidintą laikraštį praplauti savo draugų tarpe.

Išteisino žmogžudę.

NEW YORKAS. — Josephine Cagnino, 45 metų moteriškė, kuri buvo kaltinama pirmame prasikaltimo laipsnyje žmogžudystėje — iko išteisinta.

Sešeri metai atgal, tulas Ficarelli užmušė tos moteriškės 6 metų sunų. Ji negalėdama pergyventi keršto prieš sunaus užmušėją, ėmė ir nužudė jį. Ji teisme sakė, kad jos širdis jai neleido kitaip pasielgti ir girdi nei viena motina nepasielgtų kitaip su žmogžudžiu, matydamą jį jos sunų nužudant.

Tunney vos neprigėrė.

ROCKWOOD, Me. — Pasaulinis kumštynių čempionas Gene Tunney, bečiauždamas ant ledo lūžo ir vos neprigėrė. Buvę sykiu su juo draugai spėjo jį ištraukti ir nuo mirties išgelbėti.

Dideli potviniai.

MEMPHIS, Tenn. — Tennessee, Mississippi, Kentucky, Alabama ir Arkansas valstijose buvo dideli potviniai, kur tankščiausiai gyventojų liko be pastogės. Įvairiose vietose užpės taip smarkiai patvino ir vanduo išsiliejo, kad tiesiog vandeniui buvo apsentimi visi miestai. Kai kurių miestų gatvėse plaukiojo laiveliai ir gelbėjo žmones nuo paskendimo. Elektros šviesos bei telefonų ir telegrafu linijos sugadinta. Nuostolių pridaryta už milijonus dolerių.

Ives šokius bažnyčiose

BROOKLYN, N. Y. — Atidarant pastatytą šv. Morkaus bažnyčią, vyskupas William McDowell kalbedamas pareiškė, kad bažnyčia, taj netik vieta giesmių giedojimui ir sėdėjimui arba klupavimui rankas susiėmus, bet girdi joje privalo būti ir pasilinksminimas susirnkusiems parapijionams. Jis sako, kad bažnyčioje privalo būti to, ko pageidauja jaunimas. Turi būti rodomi judami paveikslai, grafiti orkestra ir buti šokiai. Žinoma šokius įvedus, tai ir ne vienas bedievis užeis polką patrypti.

Kokių pavardžių daugiau

WASHINGTONAS. — Statistikos biuras paskelbė, kad remiantis telefonų knygosose esamomis pavardėmis, telefonus Amerikoje naudoja daugiausiai sekantiems pavardėmis:
1,300,000 Smithų.
1,000,000 Johnsonų.
730,000 Brownų.
685,000 Jonesų.
626,000 Millerių.
538,000 Davises.
Šios skaitlinės parodo, kad Amerikoje randasi daugiausiai Smithų.

Automobilių naudojimas Amerikoje.

NEW YORKAS. — 1926 metų pabaigoje Amerikos gyventojai naudojo viso 22,342,437 automobilius, kas išema vienas automobilis ant penkių gyventojų.

1926 m. automobilių naudojimas padidėjo ant 2,254,000. Užnegu buvo naudota 1925 metais. Daugiausiai automobilių naudojama sekančiose valstijose:

- New York — 1,818,765.
- California — 1,614,479.
- Ohio — 1,507,500.
- Pennsylvania — 1,483,054.
- Illinois — 1,370,000.
- Michigan — 1,124,869.
- Texas — 1,063,600.
- Mažiausiai naudojama sekančiose valstijose.
- Wyoming — 50,000.
- Deleware — 44,355.
- Nevada — 23,933.

Mirė Japonijos karalius.

TOKIO. — Kalėdų dienoje, Hayama mieste mirė Japonijos imperatorius Yoshihito. Jo kuną įmant vežti į Tokio miestą, į karališkus palocius, buvo saliotuojama iš 48 kanučių. Dabar Japonijos imperatoriaus sostą užima buvęs sostų įpėdinis Hirohito.

